

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การรับรู้และการตอบสนองของมารดาต่อสื่อสัญญาณทารก

ชื่อผู้เขียน นางสาวนุชนาถ บุญมาศ

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ วิชาวัฒน์	พิเชียรเสถียร	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริศนา	สุนทร ไชย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาลี	เอื้ออำนาจ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ	เอี่ยมจ้อย	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์	ปานอุทัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

สื่อสัญญาณทารกเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ทารกใช้แสดงออกถึงความต้องการของตนเองให้ผู้ดูแลทารก การรับรู้และการแปลความหมายของสื่อสัญญาณที่ทารกแสดงออกได้ถูกต้องจะทำให้มารดาสามารถตอบสนองความต้องการของทารกได้ถูกต้องการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และการตอบสนองของมารดาต่อสื่อสัญญาณทารก กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจากมารดาที่พบบุตรอายุ 6 เดือน มารับการตรวจสุขภาพและวัคซีนป้องกันโรคที่คลินิกสุขภาพเด็กดี โรงพยาบาลมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างวันที่ 29 พฤษภาคม ถึง 8 สิงหาคม 2543 จำนวน 100 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของมารดา การรับรู้และการตอบสนองของมารดาต่อสื่อสัญญาณทารก ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดกลุ่มเนื้อหาที่ได้จากคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98 รับรู้ว่าสื่อสัญญาณทารกมีความหมาย โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 บอกความต้องการของบุตรได้จากการสังเกตสื่อสัญญาณทารก กลุ่มตัวอย่าง

รับรู้ต่อสื่อสัญญาณทารกที่แสดงออกอย่างชัดเจนมากกว่าสื่อสัญญาณทารกที่แสดงออกไม่ชัดเจน ในสื่อสัญญาณที่ทารกแสดงถึง ความหิว อิ่มและไม่ต้องการให้ป้อนอาหารต่อ ความต้องการพูดคุยหรือเล่นด้วย ความเจ็บปวดและการมีความสุข ส่วนสื่อสัญญาณทารกที่แสดงถึงความต้องการหยุดเล่นหรือต้องการพักผ่อนนั้นกลุ่มตัวอย่างรับรู้สื่อสัญญาณทารกที่แสดงออกไม่ชัดเจน ได้มากกว่าสื่อสัญญาณทารกที่แสดงออกอย่างชัดเจน

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73 คิดว่าตนเองสามารถตอบสนองความต้องการของบุตรได้จากการสังเกตสื่อสัญญาณทารก โดยที่กลุ่มตัวอย่างตอบสนองต่อสื่อสัญญาณทารกแต่ละเรื่องด้วยการทำกิจกรรมกับทารกหลายอย่าง โดยการตอบสนองที่กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดเลือกทำต่อสื่อสัญญาณทารกแต่ละอย่างดังนี้ ให้นมมารดา นมผสมหรือป้อนอาหารเมื่อทารกมีสื่อสัญญาณว่าหิว หยุดให้นมหรือป้อนอาหารเมื่อทารกมีสื่อสัญญาณว่าอิ่ม ให้ขงเล่นเมื่อทารกมีสื่อสัญญาณว่าต้องการให้พูดคุยหรือเล่นด้วย ให้ทารกนอนเมื่อทารกมีสื่อสัญญาณว่าต้องการหยุดเล่นหรือต้องการพักผ่อน เล่นกับทารกเมื่อทารกมีสื่อสัญญาณว่ามีความสุข อุ้มเดินเมื่อทารกมีสื่อสัญญาณว่าเจ็บปวด เปลี่ยนผ้าอ้อมและทำความสะอาดร่างกายให้เมื่อทารกมีสื่อสัญญาณว่าไม่สุขสบาย โดยกลุ่มตัวอย่างเลือกการตอบสนองด้วยการทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นอันดับแรกต่อสื่อสัญญาณในเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นสื่อสัญญาณทารกที่แสดงถึงความต้องการพูดคุยหรือเล่นด้วยและความต้องการหยุดเล่นหรือต้องการพักผ่อนที่กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดตอบสนองโดยการเล่นกับทารกและให้ทารกคืบนมเป็นอันดับแรกตามลำดับ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับความรู้เรื่องสื่อสัญญาณทารก

ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้พยาบาลกุมารเวชศาสตร์สอนหรือแนะนำให้มารดารู้จักสื่อสัญญาณทารกในการแสดงถึงความต้องการแต่ละอย่างและการให้การตอบสนองอย่างถูกต้อง

Thesis Title Maternal Perception and Responses to Infant Cues

Author Miss Nuchanad Boonmas

M.N.S. Pediatric Nursing

Examining Committee :

Assoc. Prof. Wilawan	Picheansathian	Chairman
Asst. Prof. Prissana	Soontornchai	Member
Asst. Prof. Malee	Urharmnuay	Member
Asst. Prof. Wanpen	Eamjoy	Member
Lecturer Dr. Sirirat	Panutai	Member

Abstract

Infant cues are forms of communication of infants for expressing their needs to caregivers. Correct perception and interpretation will help mothers respond to infants' need appropriately. The purpose of this research was to study maternal perception and response to infant cues. A purposive sampling method was adopted to recruit 100 mothers who took their 6 month old infants for health assessment and immunization at the well baby clinic, Mahasarakham Hospital from May 29 to August 8, 2000. The research instrument was an interview form developed by the researcher consisted of 3 parts; Demographic data, Maternal perception and Response to infant cues. Content validity of this instrument was approved by 5 experts. Data were analyzed using descriptive statistics and grouping of the content obtained from open-ended questions.

The results of this study revealed that ninety-eight percent of samples perceived that infant cues had meaning and eighty percent of them could interpret their children's needs

from the cues. The subjects perceived potent infant cues more than subtle infant cues indicating hunger, satiation, the need to talk or play, pain, and happiness whereas with infant cues which indicated the need to stop playing or the need to rest, they perceived the subtle cues more than the potent cues.

Seventy-three percent of subjects perceived that they could respond to their children's needs from observing the infant cues. They responded to the infant cues by doing many activities. Most of them responded to each infant cue as follows: breast feeding or bottle feeding or food for the hunger cue, stopping feeding for the satiation cue, giving toys for the need to talk or play cue, putting baby to sleep for the need to stop playing or need to rest cue, playing with the infant for the happiness cue, holding the child for the pain cue, and changing pampers and cleaning for the uncomfortable cue. These responses were the first activities they chose to do for most infant cues except the need to talk or play cue and the need to stop playing or the need to rest cue, majority of subjects chose to respond by playing with infants and feeding for the first activity, respectively. Moreover, most subjects needed to be educated about infant cues.

The results of this study suggested that pediatric nurses should teach or advise mothers about infant cues indicating each need and response correctly.